

T.C.
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU
(OMBUDSMANLIK)

SAYI : 2026/19210-S.26.26226
BAŞVURU NO : 2026/13210
KARAR TARİHİ : 23/09/2026

RET KARARI

BAŞVURAN : [REDACTED], TCKN: [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

BAŞVURUYA KONU İDARE : MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

BAŞVURUNUN KONUSU : Açık Öğretim Ortaokulu'nda uygulanan sınav modeli değişikliği hakkındadır.

BAŞVURU TARİHİ : 23/05/2026

I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

1. Başvuran özetle; çalışan bireylerin eğitimlerini sürdürebilmelerini kolaylaştıracak şekilde Açık Öğretim Ortaokulu'nda uygulanan mevcut tek tip dönem esaslı sistem yerine, derslerin bireysel olarak tamamlanıp hazır olduğunda sınava girilebileceği esnek bir eğitim ve sınav modelinin geliştirilmesini talep etmiştir.

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI

2. Millî Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğünün [REDACTED] - [REDACTED] sayılı yazısı ve eklerinde;

2.1. Açık Öğretim Ortaokulunda uygulanan dönem esaslı sınav sistemi yerine, öğrencilerin her ay bir dersten sınava girebilmelerine imkân sağlayacak esnek bir sınav sisteminin uygulanmasına yönelik başvurunun değerlendirildiği,

2.2. Açık Öğretim Ortaokulunun, çeşitli nedenlerle örgün eğitimini tamamlayamamış, özellikle mecburi ilköğretim çağı dışına çıkmış bireylere eğitimlerini tamamlama ve bir üst öğrenim kademesine devam etme imkânı sağlayan ikinci fırsat eğitimi niteliğinde olduğu; bu nedenle sistemin oluşturulmasında ortaokul düzeyinde kazandırılması gereken temel bilgi ve becerilerin korunmasının yanı sıra öğrencilerin eğitimlerini mümkün olan en kısa sürede tamamlamalarının amaçlandığı,

2.3. Açık Öğretim Ortaokulunda örgün ortaokul programındaki sınıf düzeyleri, dersler ve öğrenme kazanımlarının esas alındığı; eğitim sürecinin ise öğrencilerin ihtiyaçları ve yaşam koşulları dikkate alınarak daha esnek bir yapıda yürütüldüğü,

2.4. İlgili yönerge uyarınca Açık Öğretim Ortaokulunda her dersin ayrı olarak tanımlandığı ve öğrencilerin her ders bakımından ayrı ayrı değerlendirildiği; mecburi ilköğretim çağı dışındaki öğrencilere bir sınav döneminde alt sınıflardan başarısız oldukları dersler, bulundukları sınıfa ait dersler ve üst sınıflara ait dersler sıralaması esas alınarak en fazla dokuz ders atanabildiği,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

2.5. Bu kapsamda öğrencilerin bulundukları sınıf düzeyindeki altı zorunlu dersin yanı sıra üst sınıftan üç ders alabilmelerine ve bu derslerden başarılı olmaları hâlinde öğrenim sürelerini kısaltabilmelerine imkân sağlandığı; ayrıca eğitim öğretim yılı içerisinde üç sınav döneminin bulunmasının, öğrencilerin bir yıl içerisinde birden fazla sınıf düzeyine ait dersleri tamamlama imkânı verdiği,

2.6. Başvuruda önerilen her ay bir dersten sınava girilmesi modelinde öğrencilerin bir yılda 12, iki yılda ise 24 dersten sınava girebileceği; herhangi bir ders muafiyeti veya daha önce başarılı olduğu dersi bulunmayan bir öğrencinin 5, 6, 7 ve 8'inci sınıf düzeylerindeki toplam 24 zorunlu dersi bu yöntemle tamamlamasının yaklaşık iki yıl süreceği,

2.7. Mevcut uygulamanın, öğrencinin her ay bir derse yoğunlaşarak kişisel öğrenme pratiğine uygun bir çalışma planı oluşturmaya ve dönem sonunda hazırlık yaptığı derslerden sınava girmesine imkân sağladığı; bu yönüyle mevcut sınav sisteminin başvuruda belirtilen bireysel çalışma ihtiyacını karşılayabilecek esnekliğe sahip olduğu,

2.8. Bu itibarla, Açık Öğretim Ortaokulunda uygulanan mevcut sınav sisteminin öğrencilerin eğitimlerini esnek ve mümkün olan en kısa sürede tamamlamalarına imkân sağlayacak şekilde düzenlendiği ve başvuruda talep edilen her ay bir dersten sınava girilmesi yönünde ayrıca bir düzenleme yapılmasına ihtiyaç bulunmadığı,

2.9. Mevcut sistemde öğrenciye bir sınav döneminde en fazla dokuz dersten sınava girme imkânı sağlandığı ve eğitim öğretim yılı içerisinde üç sınav dönemi uygulandığı; öğrencinin başarı durumunun da dikkate alınmasıyla mevcut sistemin, her ay yalnızca bir dersten sınava girilmesine dayanan modele göre daha fazla sayıda dersi daha kısa sürede tamamlama imkânı sunduğu,

2.10. Öğrencinin kendisine atanan bütün derslerden aynı sınav döneminde başarılı olmasının zorunlu olmadığı; hazırlık durumu, kişisel koşulları ve öğrenme hızı doğrultusunda derslerin sınavlarına katılarak eğitim sürecini dönemler itibarıyla sürdürebildiği,

2.11. Mevcut sistemin temel amacının yetişkin öğrencinin öğrenim süresini uzatmak değil, eğitim hakkına erişimini kolaylaştırarak ortaokul öğrenimini mümkün olan en kısa sürede tamamlamasını desteklemek olduğu,

2.12. Her öğrenci ve her ders için farklı tarihlerde bireysel sınav yapılmasının; sınav takviminin oluşturulması, ölçme ve değerlendirmede birlik, sınav güvenliği, ülke genelinde uygulama bütünlüğü, soru hazırlama süreçleri, sınav merkezleri ve görevli personelin planlanması, bilişim altyapısının uygun hâle getirilmesi ve kamu kaynaklarının etkin kullanılması bakımından ayrı ve kapsamlı bir planlama gerektirdiği,

2.13. Aynı ders için yıl içerisinde farklı tarihlerde uygulanacak sınavların kapsam, kazanım ve güçlük düzeyleri bakımından birbirine denk olması, öğrenciler arasında fırsat eşitliğinin korunması, ölçme sonuçlarının geçerlilik ve güvenilirliğinin sağlanması ile soru havuzu ve sınav güvenliğinin sürdürülebilir biçimde yönetilmesinin gerektiği,

2.14. Mevcut dönem esaslı sınav sisteminin öğrencilere ders bazında ilerleme ve aynı sınav döneminde birden fazla dersi tamamlama imkânı sağladığı; bununla birlikte sınavların ülke genelinde eşit, güvenli, ölçülebilir ve sürdürülebilir biçimde yürütülmesine olanak tanıdığı,

2.15. Sonuç olarak, Millî Eğitim Bakanlığı Açık Öğretim Kurumları Yönetmeliği ile Açık Öğretim Ortaokuluna ilişkin mevcut uygulama esaslarının öğrencilerin bireysel öğrenme ihtiyaçlarını karşılayacak nitelikte olduğu; Açık Öğretim Ortaokulunun esnek yapısının öğrencinin çalışma planını kendi koşullarına göre oluşturmaya ve başvuruda belirtilen talebin karşılanmasına imkân sağladığı, hususları belirtilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın: "Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı" başlıklı 74'üncü maddesinde; *"Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir.*

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler..."

4. 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nun "Kurumun görevi" başlıklı 5'inci maddesinin birinci fıkrasında; "Kurum, idarenin işleyişi ile ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir." hükmü yer almaktadır.

5. 2.10.2024 tarih ve 32700 sayılı Resmî Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren Millî Eğitim Bakanlığı Açık Öğretim Kurumları Yönetmeliği'nin

5.1. "Açık öğretim kurumlarının ilkeleri" başlıklı 5'inci maddesinin 1'inci fıkrasında " Açık öğretim kurumları, Türk millî eğitiminin genel ve özel amaçları ile temel ilkeleri doğrultusunda, fırsat eşitliğine dayalı, evrensel hukuka, demokrasi ve insan haklarına uygun olarak hayat boyu öğrenme anlayışıyla işlevini yerine getirir."

5.2. "Açık öğretim kurumlarının amaçları" başlıklı 6. Maddesinin 1'inci fıkrasının (a) bendinde "Açık öğretim kurumları; Eğitimlerini çeşitli nedenlerle tamamlayamayanlar ile mecburi eğitim çağı içinde olanlardan ilgili mevzuat doğrultusunda bu okullara geçişine izin verilenlerin eğitimlerini tamamlamaları" olduğu hükümleri yer almaktadır.

IV. KAMU DENETÇİSİ ÖZCAN YILDIZ'IN KAMU BAŞDENETÇİSİ'NE ÖNERİSİ

6. Başvuranın iddiaları, idarenin konu ile ilgili açıklamaları, ilgili mevzuat ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; ilgili idare tarafından başvurana yönelik uygulanan idari işlemde hukuka ve hakkaniyete aykırılık bulunmadığı tespit edildiğinden, başvurunun reddi yönünde hazırlanan "Ret Kararı Önerisi" Kamu Başdenetçisi'ne sunulmuştur.

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

7. Başvuru; Açık Öğretim Ortaokulunda uygulanan dönem esaslı sınav sistemi yerine, öğrencilerin dersleri bireysel olarak tamamlayarak hazır olduklarında sınava girebilmelerine imkân sağlayacak daha esnek bir sınav modelinin oluşturulması talebine ilişkindir.

8. Millî Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğünün cevabi yazısı ve ekleri ile dosya kapsamındaki bilgi ve belgeler birlikte değerlendirildiğinde; Açık Öğretim Ortaokulunun, eğitimlerini çeşitli nedenlerle tamamlayamamış bireylerin öğrenimlerini sürdürmelerine ve bir üst öğrenim kademesine devam etmelerine imkân sağlayan, öğrencilerin yaşam koşulları ve bireysel ihtiyaçlarını dikkate alan esnek bir eğitim yapısına sahip olduğu anlaşılmıştır.

8.1. 2.10.2024 tarihli ve 32700 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Millî Eğitim Bakanlığı Açık Öğretim Kurumları Yönetmeliği'nin 5'inci maddesinin birinci fıkrasında, açık öğretim kurumlarının Türk millî eğitiminin genel ve özel amaçları ile temel ilkeleri doğrultusunda "fırsat eşitliğine dayalı" ve "hayat boyu öğrenme anlayışıyla" işlevini yerine getireceği; 6'ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde ise eğitimlerini çeşitli nedenlerle tamamlayamayanların eğitimlerini tamamlamalarını sağlamanın açık öğretim kurumlarının amaçları arasında olduğu düzenlenmiştir.

8.2. Söz konusu hükümler uyarınca açık öğretim sistemindeki esnekliğin, öğrencilerin eğitimlerini tamamlamalarını kolaylaştıracak ve fırsat eşitliğini koruyacak şekilde sağlanması gerektiği değerlendirilmektedir. Nitekim mevcut uygulamada öğrencilere bir sınav döneminde en fazla dokuz dersten sınava girme imkânı tanınmakta, eğitim öğretim yılı içerisinde üç sınav dönemi uygulanmakta ve öğrenciler üst sınıflara ait derslerden de sınava girerek öğrenimlerini hızlandırabilmektedir. Ayrıca öğrencilerin kendilerine tanımlanan bütün derslerden aynı dönemde sınava girmeleri zorunlu olmayıp, hazırlık durumları ve kişisel koşulları doğrultusunda sınavlara katılabilmeleri mümkündür.

8.3. Bu yönüyle mevcut sistemin, öğrencilerin bireysel çalışma koşullarını dikkate alan bir esneklik sağladığı ve birden fazla dersi aynı sınav döneminde tamamlayabilmelerine imkân vererek eğitimlerini

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

mümkün olan en kısa sürede bitirmelerini desteklediği anlaşılmaktadır. Buna karşılık, başvuran tarafından önerilen her ay bir dersten sınava girilmesi modelinin, öğrencinin dersleri tamamlama sürecini kendi tercihi göre daha uzun bir zamana yayabilmesine yol açabileceği ve aynı zamanda sınavların farklı tarihlerde gerçekleştirilmesi nedeniyle ölçme ve değerlendirmede birlik, sınav güvenliği, soru kapsamı ve güçlük düzeylerinin denkliği ile sınav merkezi ve personel planlaması bakımından ilave güçlükler doğurabileceği değerlendirilmiştir.

8.4. Bu nedenle, başvuranın önerdiği modelin yalnızca bireysel çalışma bakımından daha fazla esneklik sağlamasının, Yönetmeliğin 5'inci maddesinde öngörülen fırsat eşitliği ve hayat boyu öğrenme ilkeleri ile 6'ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan eğitimlerin tamamlanmasını sağlama amacı bakımından mevcut sisteme göre daha uygun bir yöntem olduğu sonucunu doğurmayacağı değerlendirilmiştir. Aksine, mevcut sistemin öğrencilerin eğitimlerini daha kısa sürede tamamlamalarına ve ülke genelinde sınavların eşit, güvenilir ve sürdürülebilir şekilde yürütülmesine daha elverişli olduğu kanaatine varılmıştır.

9. Bu itibarla; Açık Öğretim Ortaokulunda uygulanan mevcut sınav sisteminin Yönetmeliğin 5'inci ve 6'ncı maddelerinde belirlenen amaç ve ilkelerle uyumlu olduğu, başvuran tarafından önerilen her ay bir dersten sınava girilmesi modelinin ise söz konusu amaçların gerçekleştirilmesi bakımından mevcut sisteme göre daha uygun ve gerekli olmadığı sonucuna varılmıştır. Açıklanan gerekçelerle, başvurunun reddine karar verilmesi gerektiği kanaatine varılmıştır.

B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

10. İyi yönetim ilkelerine, 28.03.2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "İyi yönetim ilkeleri" başlıklı 6 ncı maddesinde yer verilmiştir. Söz konusu ilkeler yönünden yapılan değerlendirmeler neticesinde; başvurunun inceleme ve araştırması kapsamında Kurumumuzca istenilen bilgi ve belgelerin idare tarafından süresi içerisinde ve gerekçeli olarak Kurumumuza gönderildiği, böylece "kararların gerekçeli olması ve makul sürede karar verme" ilkelerine uygun davranıldığı; idarenin, başvurucuya verdiği cevapta hangi sürede hangi mercilere başvurabileceğini göstermediği, bu nedenle "karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi" ilkesine uymadığına ilişkin değerlendirme yapılmış olup; idarenin bahsi geçen hususlara uygun davranması önerilmektedir.

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN AÇIKLAMA

11. 6328 sayılı Kanunun 21'inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca başvurunun Kurumumuz tarafından reddedilmesi hâlinde, durmuş olan dava açma süresi gerekçeli ret kararının ilgiliye tebliğinden itibaren kaldığı yerden işlemeye başlayacaktır. Buna göre; ilgili idarenin eylem ve işlemlerine karşı dava açma süresinden (varsa) arta kalan sürede yetkili ve görevli mahkemelerde yargı yolu açıktır.

VII. KARAR

Açıklanan gerekçelerle **BAŞVURUNUN REDDİNE,**

Kararın, **BAŞVURANA** ve **MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞINA** tebliğine,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisiince karar verildi.

Mehmet AKARCA
Kamu Başdenetçisi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.